

Inspectie van het Onderwijs
*Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap*

Onderzoeksplan

Versterking kwaliteitsborging;
zelfbeoordeling en verbetering

Samenvatting

Inhoud

1. Inleiding	3
2. Opzet van het onderzoeksproject.....	3
2.1 Doelstelling	3
2.2 Onderzoeksvraag	4
2.3 Opzet, deelvragen en fasering	4
3. Tijdplanning.....	5

1. Inleiding

De inspectie van het onderwijs start het onderzoek naar de versterking kwaliteitsborging; zelfbeoordeling en verbetering om een drietal redenen. Allereerst is in de Staat van het onderwijs 2016-2017 is opgenomen dat besturen die hun kwaliteitszorg op orde hebben, vaker voldoende onderwijs- en examenkwaliteit hebben. In onze formele taak als Inspectie van het Onderwijs houden wij toezicht op en bevorderen wij naleving van artikel 1.3.6 en artikel 1.3.6a van de WEB, waarin het stelsel van kwaliteitszorg is opgenomen. Ten tweede komt uit de Staat van het onderwijs 2016-2017 naar voren dat de kwaliteitszorg bij besturen zich niet verder lijkt te ontwikkelen en niet altijd doordringt op opleidingsniveau. Ten derde ontvangen wij regelmatig verzoeken van netwerken om de kwaliteit van hun eigen zelfbeoordelingen (audits, evaluaties, peerreviews) te beoordelen en dit af te zetten tegen inspectieoordelen. Hierachter liggen vragen als wanneer de inspectie tevreden is, welke eisen zij stelt en wat dit voor instellingen betekent voor het vervolg van het toezicht.

Bovenstaande duidt er onder andere op dat kwaliteitsborging op sectorniveau een belangrijk thema is en versterking behoeft. Verder is het hierbij niet altijd duidelijk wat de inspectie verwacht en/of doet. Instellingen werken al jaren op allerlei manieren aan de versterking van kwaliteitsborging. Zij zetten daarbij instrumenten in en betrekken partijen. Tussen instellingen bestaan hierin verschillen in aanpak, kwaliteit en resultaat. De inspectie heeft beloofd de beschikbare informatie van instellingen te gebruiken om haar toezicht te optimaliseren, zonder daarbij haar waarborgfunctie te verliezen. Het stelselbrede zicht op de gebruikte instrumenten en op de betrokken partijen ontbreekt op dit moment. Ook maakt de inspectie nog niet optimaal gebruik van de beschikbare informatie. Dit komt mede doordat de kwaliteit wisselt en vaak onvoldoende is voor gebruik door de inspectie.

Via het themaonderzoek wil de inspectie inzicht verkrijgen in de huidige instrumenten en werkwijzen die instellingen gebruiken, de kwaliteit ervan bekijken en nagaan welke partijen betrokken worden. Deze informatie wil de inspectie gebruiken om de instellingen te stimuleren zich verder te ontwikkelen en haar toezicht verder te optimaliseren. Dit document is een samenvatting van het gehele onderzoeksplan. In deze samenvatting benoemen we kort wat we gaan doen binnen dit onderzoek.

2. Opzet van het onderzoeksproject

2.1 Doelstelling

Het themaonderzoek streeft de volgende doelen na:

1. Bijdragen aan inzicht in de huidige stand van zaken van zelfbeoordeling en de partijen die daarbij betrokken zijn;
2. Bijdragen aan een kwaliteitsimpuls aan mbo-instellingen om de zelfbeoordelingen en daarmee de kwaliteitscyclus, en in het verlengde daarvan de kwaliteit van het onderwijs te verbeteren;
3. Bijdragen aan een kwaliteitsimpuls aan de verschillende partijen in het mbo-stelsel waarbij we focussen op de samenwerking tussen verschillende partijen (netwerken) ter versterking van de zelfbeoordelingen.
4. Bijdragen aan effectiever en efficiënter toezicht, waarbij we beter aansluiten bij de informatie over onderwijs- en examenkwaliteit van de onderwijsinstelling.

We voeren dit onderzoek dus uit om inzicht te krijgen in de instrumenten en werkwijzen die onderwijsinstellingen inzetten ten behoeve van hun kwaliteitsborging. We leggen daarbij de focus op de zelfbeoordeling (zelfevaluatie), de kwaliteit daarvan en de betrokkenheid van externe partijen.

We halen hierbij suggesties op om ons toezicht te optimaliseren zonder verlies van onze waarborgfunctie. We kijken hierbij ook naar mogelijkheden om ons toezicht efficiënter te maken. Daarnaast dragen we bij aan de versterking van kwaliteitsborging en de versterking van de verschillende (kwaliteits)netwerken die binnen het stelsel actief zijn.

2.2 Onderzoeksvraag

Het onderzoek is gericht op de wijze waarop binnen het stelsel omgegaan wordt met zelfbeoordelingen. De centrale vraag luidt daarom:

Hoe gaan de mbo-instellingen om met zelfbeoordelingen, wie betrekken zij daarbij en welke rol kan de onderwijsinspectie spelen om de kwaliteit van de zelfbeoordeling te versterken en bij de zelfbeoordeling van onderwijsinstellingen aan te sluiten?

2.3 Opzet, deelvragen en fasering

Samenhang

Voor dit onderzoek zijn 4 opdrachten geformuleerd. Wij hebben ervoor gekozen om dit om te zetten in vier deelonderzoeken die deels opeenvolgend en deels parallel aan elkaar worden uitgevoerd.

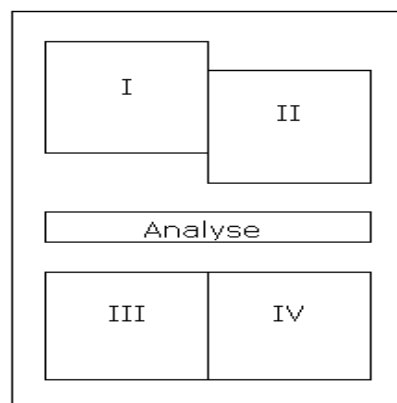
De deelonderzoeken I en II dienen om informatie op te halen die later met het veld gedeeld kan worden (kennis delen), maar die ook de input vormen om daarna het handelingsrepertoire van de inspectie te bepalen (deelonderzoeken III en IV). Nadat we de resultaten van de deelonderzoeken I en II hebben verwerkt, gaan we na wat deze resultaten betekenen voor de interventies of activiteiten die de inspectie kan doen of juist niet zou moeten doen om een kwaliteitsimpuls aan zelfbeoordelingen te kunnen geven. Om dit goed te doordenken is zicht nodig op het feitelijke probleem en de actoren die hier invloed op kunnen uitoefenen (deelonderzoeken I en II).

Deelonderzoek I richt zich op de zelfbeoordelingen van onderwijsinstellingen. Deelonderzoek II richt zich op de partijen waarmee onderwijsinstellingen samenwerken en/of die zij betrekken als onafhankelijke deskundige bij hun zelfbeoordeling. Deze beide deelonderzoeken hebben een inventariserend karakter. Hiermee krijgen we inzicht in en geven we zicht op de huidige stand van zaken rondom zelfbeoordelingen en welke partijen daarbij betrokken zijn. We zetten deze informatie af tegen criteria en ambities die in richtinggevende kaders en literatuur zijn opgenomen. We spreken geen oordeel uit over de individuele beoordelingen die we bekijken.

De resultaten van deze twee deelonderzoeken vormen de input voor deelonderzoeken III en IV. In deze deelonderzoeken brengen we in kaart hoe wij kunnen bijdragen aan de versterking van zelfbeoordelingen door interventies te koppelen aan de 3 pijlers voor toezicht (waarborgen, stimuleren en agenderen). Aangezien we verandering in gedrag willen bewerkstelligen in het veld en in ons eigen gedrag, hanteren we bij de inventarisatie van interventies de uitgangspunten die horen bij de theorie van gedragsbeïnvloeding.

Aangezien we verwachten dat de pijlers stimuleren en agenderen andere interventies vragen dan de pijler 'waarborgen' hebben we deze in aparte deelonderzoeken ondergebracht.

In de tijd betekent dit schematisch het volgende:

3. Tijdpad

In onderstaand schema is een planning op hoofdlijnen opgenomen. De planningen kunnen gedurende de loop van het project worden aangepast, op basis van ervaringen in het project en / of nieuwe gegevens (plan-do-check-act).

Omschrijving van de fase	Eindresultaat van de fase (mijlpalen)	Planning in tijd
Deelonderzoek I	Overzicht kenmerken zelfbeoordelingen	Januari – juni 2019
Deelonderzoek II	Krachtenveldanalyse Overzicht risico's e.v.	Januari – juni 2019
Deelonderzoek III	Scenario's voor stimulerende rol in stelsel	Najaar 2019
Deelonderzoek IV	Scenario's voor optimaliseren toezicht	Najaar 2019
Fase V	Eindproducten	December